

Osuđen i razapet

PRVI DEO: OPŠTI PREGLED

Ključni tekst: Marko 15,26.32.43

Središte proučavanja: Marko 15

Uvod: Marko 15 prikazuje tri ključna prizora povezana sa Isusovim suđenjem, raspećem i vaskrsenjem. Ovi događaji pružaju nam uvid u prirodu Božjeg carstva. Prvo, Marko ispituje ulogu koju Sinedrion ima u osudi Isusa. U ovom događaju sveštenici i druge jevrejske vođe predstavljeni su kao protivnici. (Ono što Biblija opisuje kao sabor, savet ili skupštinu istoričari Isusovog vremena poistovećuju sa Sinedrionom.) Zatim, Marko posvećuje znatan prostor u svom narativu opisu uloge Pontija Pilata u osudi Isusa i Njegovom suđenju. Konačno, Marko priča o delima Josifa iz Arimateje, koji polaže Isusa u grobnicu koja je bila njegova.

Teme: Lekcija za ovu sedmicu podeljena je na tri dela:

1. *Sinedrion i osuda Isusa.* U ovom delu istražujemo stav sabora i poglavara sveštetičkog prema Isusu pre raspeća.
2. *Rimska vlast odobrava osudu Isusa.* U ovom odeljku istražujemo ulogu Pontija Pilata u Isusovom suđenju.
3. *Josif iz Arimateje i Božje carstvo.* Marko ukratko ističe postupke Josifa iz Arimateje nakon Isusove smrti.

DRUGI DEO: KOMENTAR

Osuđen od strane Sinedriona i sveštenika

Marko 14 opisuje aktivnu ulogu koju su sveštenici i druge vođe naroda imale u hapšenju Isusa (Marko 14,1). Kada je Juda došao da pregovara o izdaji, „a oni čuvši obradovaše se“ (Marko 14,11). Sveštenici, književnici i starešine udružili su se u zaveri da ubiju Isusa. Činjenica da su bili u dosluhu je očigledna kada šalju mnoštvo sa noževima i koljem da uhvate Isusa (Marko 14,43).

Isus je uhvaćen i izveden na suđenje. Njegovo suđenje prvo se održavalo pred skupštinom. Marko 14,53-55 opisuje prizor: „I dovedoše Isusa k poglavaru sveštetičkome, i stekoše se k njemu svi glavari sveštetički i književnici i starješine... A glavari sveštetički i sva skupština tražahu na Isusa svjedočanstva da ga ubiju; i ne nađoše.“ Čini se da je poglavar sveštetički vodio skupštinu, kao i Isusovo suđenje postavljajući Mu pitanja (Marko 14,60.61). Štaviše, upravo je poglavar sveštetički izneo članovima saveta argumente da osude Isusa. Marko opisuje ovaj postupak sledećim rečima: „A On mučaše i ništa ne odgovaraše. Opet poglavar sveštetički zapita i reče: Jesi li ti Hristos, Sin Blagoslovenoga? A Isus reče: Jesam; i vidjećete Sina Čovječijega gdje sjedi s desne strane sile i ide na oblacima nebeskijem. A poglavar sveštetički razdrije svoje haljine, i reče: Šta nam trebaju više svjedoci? Čuste hulu na Boga; šta mislite? A oni svi kazaše da je zaslužio smrt.“ (Marko 14,61-64) Prema tome, upravo je u ovoj skupštini, među narodnim istaknutim verskim vođama, Isus bio osuđen na smrt.

Vođe ovog sabora kasnije pokušavaju da obezbede zakonsku potvrdu unapred dogovorene kazne. Da bi to ostvarili, sabor je na drugom sastanku odlučio da izvede Isusa pred Pontija Pilata kao deo strategije da pribave osudu od rimskih vlasti. Marko započinje 15. poglavlje rečima: „I odmah ujutru učiniše vijeću glavari sveštenci sa starješinama i književnicima, i sav sabor, i svezavši Isusa odvedoše ga i predadoše Pilatu.“ (Marko 15,1)

Sinedrion je bio „vrhovni sud... u judaizmu koji se sastojao od 71 člana, i bio je smešten u Jerusalimu. Zauzima istaknuto mesto u narativu o Isusovom stradanju u Jevanđeljima kao telo koje je sudilo Isusu, i ponovo se javlja u Delima kao sud koji je istraživao i progonio Hrišćansku crkvu koja je sve više rasla“. (Philip Wesley Comfort and Walter A. Elwell, eds., *Tyndale Bible Dictionary* [Carol Stream, IL: Tyndale House Publishers, 2001], p. 1165.) Iako je Judeja bila pod vlašću rimske vlade, za neka pitanja ova oblast je bila pod jurisdikcijom skupštine (sabora). „Prokurator, kao što su Pontije Pilat ili Feliks, oslanjali su se na jevrejske sudove ili sabore u rešavanju mnogih administrativnih pitanja.“ (Green and McDonald, eds., *The World of the New Testament: Cultural, Social, and Historical Contexts*, p. 270) Kao što je prethodno spomenuto, tokom prvog veka, skupština se sastojala od sveštenika, fariseja, sadukeja, književnika i starešina (Marko 15,1; Dela 23,1.6). Uloga sveštenika, naročito poglavara sveštencičkog, bila je dominantna na sastancima.

Antagonizam sveštenika prema Isusu je očigledan u njihovom odgovoru prema Isusovoj službi, naročito u Jerusalimu. Pilat „znadijaše da su Ga iz zavisti predali glavari sveštenci“ (Marko 15,10). Njihovo neprijateljstvo prema Isusu bilo je toliko očigledno da Marko, u sledećem stihu, opisuje zahtev koji upućuju Pilatu da bi osudio Isusa na smrt: „Glavari sveštenci podgovoriše narod bolje Varavu da ištu da im pusti.“ (Marko 15,11)

Kada je Isus bio razapet, sveštenici (zajedno sa književnicima) „rugahu se govoreći jedan drugome: Drugima pomože, a Sebi ne može pomoći. Hristos car Izrailjev neka siđe sad s krsta da vidimo, pa ćemo Mu vjerovati“ (Marko 15,31.32). Kako je ironično što su sveštenici, kada je Isus umirao na krstu, u svom nekontrolisanom uzbuđenju, izjavili da je Onaj na krstu Hristos, izrailjski car! Iako je za Isusa mnogo puta u ovom poglavlju rečeno da je car, Pilat je taj koji to najjasnije izgovara. Međutim, čak i vođe izrailjskog naroda nazivaju Isusa Mesijom i izrailjskim carem, doduše sa podsmehom. Oni ne znaju da će, sa Isusovom smrću, potreba za njihovim prinošenjem žrtava u zemaljskoj svetinji uskoro prestati. Marko 15,37 glasi: „A Isus povika iza glasa, i izdahnu“, i u sledećem stihu, Jevanđelje beleži da „zavjes crkveni razdrije se nadvoje s vrha do na dno“ (Marko 15,38).

Pristup Hramu je sada bio otvoren. Prema tome, više nije imalo smisla nastaviti sa prinošenjem životinjskih žrtava, jer je Jagnje Božje već bilo ubijeno. Svako ko je prihvatio Isusovu žrtvu mogao je postati deo Njegovog carstva. Granice carstva bile su uvećane i poziv da se pridruže proširio se na sve narode.

Odobravanje Rima obezbeđeno u suđenju Isusu

Grad Jerusalim, u kome su se odigrali događaji vezani za Isusovo suđenje i raspeće, pripadao je Judeji. Godinama ranije, Irod Veliki upravljao je ovom oblašću, uključujući i Galileju. On je izgradio palatu u Jerusalimu. Sada, u Isusovo vreme, Judeja je bila pod neposrednim nadzorom i upravom Rimskog carstva. Prema tome, smatrana je rimskom provincijom, i imala je upravitelja imenovanog od strane Rima. U

ovom posebnom periodu Isusovog života, imenovani rimski guverner bio je Pontije Pilat.

Upravo su pred Pilata sveštenici doveli Isusa da bi osigurali zvaničnu osudu na smrt. Jevanđelje po Marku ukazuje da su Pilatovi postupci bili na kraju vođeni njegovom željom da ugodni krvožednoj svetini. Tokom suđenja Isusu, Pilat se koleba između uverenja svoje savesti i svoje moralne slabosti. Bori se sa tim da oslobodi Isusa, iako ne nalazi razlog da Ga osudi. Marko opisuje Pilatovu nedoumicu u tekstu od 12. do 15. stiha 15. poglavlja u svom Jevanđelju. Nakon što je ispitao Isusa, Pilat ne nalazi nijedan razlog da Ga osudi. On potom pita sveštenika: „A šta hoćete da činim s tim što Ga zovete carem Judejskim?“ (Marko 15,12) Zatim, u tekstu Marko 15,14 kada sveštenici viču: „Raspni Ga!“, Pilat odgovara: „A kakvo je zlo učinio?“ I konačno, u tekstu Marko 15,15 Marko nam pruža letimičan uvid u srce rimskog prefekta i razlog koji ga pokreće da osudi Isusa na smrt raspećem. „A Pilat želeći ugoditi narodu pusti im Varavu, a Isusa šibavši predade da Ga razapnu.“ (Marko 15,15)

Ironično je to što je Pilat, a ne jevrejske vođe, nekoliko puta aludirao na Božje carstvo poistovećujući Isusa sa jevrejskim carem. Isus je doneo Božje carstvo svom narodu, ali vođe naroda su odbacile poziv. Sekularni upravitelj prepoznao je Isusa kao cara, i Isus je dozvolio da Ga tako nazovu. Sa Pilatove tačke gledišta, Isus je umro kao „car judejski“. Prema Jevanđelju po Jovanu, „Pilat pak napisao i natpis i metnu na krst; i bješe napisano: Isus Nazarećanin car Judejski“ (Jovan 19,19).

Trebalo bi da razjasnimo da Pilat ne prepoznaje duhovnu dimenziju Božjeg carstva kada Isusa naziva Carem judejskim. Pilat je rekao Isusu: „Zar meni ne govoriš? Ne znaš li da imam vlast raspeti Te, i vlast imam pustiti Te?“ (Jovan 19,10) Isus odmah postavlja stvari za Pilata u ispravnu kosmičku perspektivu. „Isus odgovori: Ne bi imao vlasti nikakve nada Mnogom kad ti ne bi bilo dano odozgo.“ (Jovan 19,11) Drugim rečima, Isus je rekao Pilatu: Ja nisam samo car judejski, već sam Ja iznad svih sila i carstava na zemlji, uključujući i tvoju silu i tvoje carstvo. Značenje ovih zapanjujućih reči snažno je delovalo na Pilatov um da „tada gledaše Pilat da Ga pusti“ (Jovan 19,12). Međutim, Pilatovo shvatanje Božjeg carstva bilo je ograničeno njegovim gledištem da ne postoji car uzvišeniji od cezara (videti Jovan 19,12,15), što je, naravno, bila titula rimskog cara.

Elen Vajt spominje zašto je Pilat dozvolio da Isus bude razapet. „Pilat je popustio zahtevima svetine. Radije je predao Isusa da bude razapet nego da se izloži opasnosti da izgubi svoj položaj. Ali uprkos njegovoj predostrožnosti, upravo ono čega se plašio kasnije ga je snašlo. Oduzete su mu počasti, bio je zbačen sa svog visokog položaja i mučen grizom savesti i povređenom gordošću, ubrzo posle raspeća okončao je svoj život.“ (Čežnja vekova, str. 738. original)

Josif i Božje carstvo

Dok verske vođe nisu prepoznavale Isusovu vlast ili Njegovo carstvo, i dok je Pilatovo sagledavanje Isusovog carstva bilo ograničeno ličnim paganskim pogledom na svet, postojao je neko ko je verovao u carstvo o kome je Isus propovedao i prihvatio ga: Josif iz Arimateje, istaknuti član Sinedriona. Jevanđelje po Marku kaže da „koji i sam carstva Božijega čekaše, i usudi se te uđe k Pilatu i zaiska tijelo Isusovo“ (Marko 15,43). Isusovo propovedanje imalo je snažan uticaj na život ovog vodećeg člana izrailjskog društva. Isusova dela počela su da donose svoje prve rodove. Poglavlje se završava postupcima ovog jevrejskog vođe, čoveka koji je u Isusu pronašao Cara svog

života i svega što poseduje. Josif iz Arimateje preuzeo je svu odgovornost i troškove za Isusov pogreb. Kada je većina učenika bila daleko, i narod odbacio carstvo, jedan čovek, Josif iz Arimateje, prepoznao je da „iziđe vrijeme i približi se carstvo Božije“ (Marko 1,15).

TREĆI DEO: PRIMENA U ŽIVOTU

Pilat je skoro bio nagovoren da oslobodi Isusa od osude raspeća. Međutim, narod je povikao: „Ako ovoga pustiš nijesi prijatelj ćesaru.“ (Jovan 19,12) Pitajte učenike koji principi i/ili činioци oblikuju ili motivišu naše misli i odluke danas u životu?